

Svědectví o ztrátě starého světa

Manželská korespondence Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic a Polyxeny Lobkovické z Pernštejna

Radka Schulhauserová, Natálie Suskiová a Jiří Hudák

O knize

- Součástí fondu Lobkovicové roudničtí – Rodinný archiv, uložen v žitenické pobočce Státního oblastního archivu v Litoměřicích

- editor - Pavel Marek

- původně přepracovaná disertační práce

- Kniha pojednává o manželské korespondenci Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic a Polyxeny Lobkovické z Pernštejna

- Hlavním důvodem, proč byl zvolen zrovna tento pár bylo, že patřil mezi nejvýznamnější osobnosti bělohorské doby a veškerý vývoj v zemi mohl pozorovat z nejvyšších společenských pozic. Díky tomu můžeme sledovat procesy byrokratizace, centralizace, integrace a konfesionalizace v raném novověku. Zdeněk Vojtěch trávil velkou část svého života na vídeňském dvoře, jako nejvyšší kancléř

- Dílo je možno rozdělit na 3 celky

- První celek se věnuje vztahům mezi jednotlivými členy kancléřovy rodiny, každodennost i záležitosti spojené správou rodového majetku
- Druhá část se věnuje především otázkám Lobkovicovy kariéry, politickému vývoji českých zemí ve sledovaném období, obrazu tehdejší šlechtické společnosti a panovnického dvora
- Poslední část můžeme popsat, jako popis vnitřního světa obou manželů

Dopisy

Dopisy jsou psány historickou španělštinou. Tento jazyk byl pro Polyxenu mateřským jazykem. Španělština byla také využita z důvodu tehdejších přepadávání postilionů. V edici je uvedena teorie výpočtu dopisů. Pár si psal každý týden přibližně 2 dopisy, to činí 208 dopisů za rok. Jedním z jejich požadavků bylo doručení pošty do méně než 3 dní. Musíme ale brát v potaz, že díky přepadávání bylo doručování využito skrze přátele a ostatní šlechtice. Tudíž číslo dopisů mohlo být mnohem vyšší. Poštou si neposílaly jen dopisy ale také peníze, umělecké předměty, potraviny. Edice také obsahuje deníky Zdeňka Vojtěcha tzv. egogrameny. V edici jsou dopisy uvedeny ve španělštině, němčině a češtině.

Velkým problémem se stalo archivování dopisů. V dopisech můžeme sledovat, jak Polyxena prosí o spálení dopisu ihned po přečtení. Toto plynulo z obav, že by se dopisy dostaly do nesprávných rukou. Díky tomuto faktu můžeme sledovat používání přezdivek pro historické představitele dvorské šlechty např. Jan Oldřich z Egggenberka (Nemocný kníže), Adam Mladší z Valdštejna (Dlouhý), Pertold z Bohobud z Lipé (Nešťastník) atd. Dalším kamenem úrazu se stala pro historiky datace dopisů. Datovaných dopisů máme pouze asi jen 54, 71 dopisů nebylo datováno vůbec. Datované dopisy jsou pravděpodobně dílem Zdeňka Vojtěcha a jeho úřednické přesnosti. Historikové se snažili o pokusy datovat dopisy například podle svátků, které pár uvádí v dopisech. Dalším směrem, kterým se ubírala

historická analýza dopisů byl styl psaní páru. Zdeňk Vojtěch používá jazyk úřední, zatímco Polyxeniny dopisy jsou lingvisticky nepřehledné (velmi emotivní, přeskakuje témata, obavy atd...).

Politická kariéra Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic

- Zdeňk Vojtěch Popel z Lobkovic považoval za čest sloužit vladaři
- Lobkovicové - starý český zemanský rod, kořeny poblíž České Lípy
- od počátku rodové historie - oddanost královské rodině
- trvalé spojení s panovnickou politikou + věrnost katolické víře = strmý vzestup rodu mezi nejpřednější šlechtické rody v království
- Zdeňk Vojtěch Popel z Lobkovic měl vzor ve svém otci Ladislavovi II. Popel z Lobkovic (také kancléř)
- velkou výhodou Zdeňka Vojtěcha - znalost práva a jazyků
- 1599 - nejvyšší kancléřem v pouhých 31 letech
- pravidelná osobní audience s Rudolfem II.
- přátelské styky s vyslanci katolického krále (Filip III.) - odstraňoval jazykovou bariéru mezi vyslanci a českou šlechtou (jako jeden z mála šlechticů té doby ovládal i kastilštinu)
- snaha o utužení panovníkovi autority
- Z. V. Popel z Lobkovic - nositel řádu zlatého rouna
- odmítl podepsat Majestát

Polyxena Lobkovická z Pernštejna

- pocházela z 21 dětí (9 dětí)
- pocházela ze starého moravského rodu Pernštejnů
- otec Vratislav II. Nádherný, jeden z posledních velkých Pernštejnů, renesanční magnát, nejvyšší kancléř
- matka Marie Manrique de Lara y Mendoza, španělská šlechtična (velký vliv španělské kultury a posílení katolicismu)
- inteligentní, na svou dobu velice vzdělaná žena
- katolička
- 1. manžel Vilém z Rožmberka